

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแบบการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกันที่มีผลต่อจันทามติของผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเคลฟาย โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. แบบผลย้อนกลับมีผลต่อระดับคะแนนจันทามติ สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับจันทามติ และความคงที่ของระดับคะแนนจันทามติ

1.1 การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรม พร้อมค่าสถิติแบบบรรยาย จะให้ระดับคะแนนจันทามติ ความคงที่ของระดับคะแนนจันทามติ สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับจันทามติสูงกว่าการให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติแบบบรรยาย

1.2 การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรม พร้อมค่าสถิติแบบบรรยาย จะให้ระดับจันทามติ ความคงที่ของระดับคะแนนจันทามติ สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับจันทามติสูงกว่าการให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมค่าสถิติแบบบรรยาย

1.3 การให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมค่าสถิติแบบบรรยาย จะให้ระดับจันทามติ ความคงที่ของระดับคะแนนจันทามติ สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับจันทามติสูงกว่าการให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติแบบบรรยาย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็นเนื้อหาเรื่อง "การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ในอนาคต" กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านสิ่งแวดล้อมหรือพลังงาน จำนวน 94 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด คือ

1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือพลังงาน โดยจบการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาตรี ในสาขาสิ่งแวดล้อมหรือพลังงาน

2) เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์การทำงานหรือสอนในองค์กร สถาบัน มูลนิธิ (NGOs) และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานหรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

3) เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในด้านการอนุรักษ์พลังงานหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

4) เป็นบุคคลที่มีผลงานทางวิชาการ งานวิจัยที่ปรากฏอยู่ในบทความ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อม หรือ พลังงาน

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 3 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เข้ากลุ่มทดลอง (random assignment) ดังนี้

1. กลุ่มที่ให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติแบบบรรยาย จำนวน 34 คน
2. กลุ่มที่ให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย จำนวน 34 คน
3. กลุ่มที่ให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย จำนวน 34 คน

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยได้สอบถามถึงภูมิหลังของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ คุณวุฒิหรือวุฒิการศึกษาที่ได้รับ จำนวนวิชาสถิติที่เคยเรียน เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อประเภทการให้ผลย้อนกลับที่นำเสนอต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 แบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 3 ชุด ตามแบบการให้ผลย้อนกลับ 3 แบบ คือ แบบค่าสถิติแบบบรรยาย แบบข้อความพร้อมค่าสถิติบรรยาย และแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมค่าสถิติบรรยาย รวมทั้งหมด 5 ฉบับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยมีการติดตามและเตือนโดยใช้จดหมายติดตามจำนวน 3 ครั้ง จากนั้นใช้การติดตามทางโทรศัพท์และไปติดตามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลของฉันทามติโดยการเปรียบเทียบการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกัน 3 แบบ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และ ร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยในด้านความสอดคล้องของแบบการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ แบบค่าสถิติบรรยายแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย และแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย ที่มีต่อระดับคะแนนฉันทามติ สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับฉันทามติ และความคงที่ของระดับคะแนนฉันทามติด้วย ไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อเปรียบเทียบการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกัน 3 แบบ และพิจารณาความแตกต่างของแบบการให้ผลย้อนกลับเป็นรายคู่เมื่อพบว่า แบบการให้ผลย้อนกลับมีผลต่อฉันทามติด้วยสถิติทดสอบซี (Z-test) ด้วยการตัดสินใจจากเกณฑ์ของ Marascuilo's ว่าแบบผลย้อนกลับแบบใดมีประสิทธิภาพดีกว่ากัน หรือส่งผลต่อการให้ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญที่สูงกว่า

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับคะแนนฉันทามติพบว่า
 - 1.1 แบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมค่าสถิติบรรยายมีจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนฉันทามติมากที่สุด รองลงมาคือแบบค่าสถิติแบบบรรยาย และแบบข้อความพร้อมค่าสถิติแบบบรรยาย

1.2 สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามระหว่างแบบข้อความพร้อมค่าสถิติบรรยาย และแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย พบว่าแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย มีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามสูงกว่าแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.3 สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามระหว่างแบบค่าสถิติบรรยายและแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย พบว่าแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามสูงกว่าแบบค่าสถิติบรรยายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

1.4 สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามระหว่างแบบค่าสถิติบรรยายและแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย พบว่าไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามตั้งข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 วิธี ทำให้สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสามแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันดับสาม สูงกว่า การให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย และ การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย แต่พบว่าการให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย กับ แบบข้อความพร้อมสถิติบรรยายให้ผลไม่แตกต่างกัน

2. สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันดับสาม

จากการศึกษาสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันดับสาม ระหว่างการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ แบบค่าสถิติแบบบรรยาย แบบข้อความพร้อมค่าสถิติ และแบบแผนภูมิพร้อมค่าสถิติ พบว่า แบบข้อความพร้อมค่าสถิติมีสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันดับสามมากที่สุด รองลงมาคือ แบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย และแบบค่าสถิติแบบบรรยาย (ร้อยละ 93.78 , ร้อยละ 92.22 และ ร้อยละ 86.53)

เมื่อพิจารณาผลในภาพรวมพบว่า แบบการให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ ได้แก่ การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย แบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย และแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าแบบการให้ผลย้อนกลับมีผลต่อสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันดับสามที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

3. ความคงที่ของระดับคะแนนชั้นทามติ

3.1 การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย มีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับชั้นทามติมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 146/193 หรือ 75.64% รองลงมาคือแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายคิดเป็นสัดส่วน 133/193 หรือ 68.91% ลำดับสุดท้ายคือแบบข้อความพร้อมค่าสถิติคิดเป็นสัดส่วน 120/193 หรือ 62.17%

3.2 ความแตกต่างของสัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับคะแนนชั้นทามติ พบว่าการให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ มีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับคะแนนชั้นทามติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากผลการศึกษาร้างต้น พบว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปได้ว่า การให้ผลย้อนกลับแบบใดที่ให้สัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับคะแนนชั้นทามติดีกว่ากัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับคะแนนชั้นทามติ

จากผลการวิจัยพบว่า การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายมีจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติสูงกว่าแบบค่าสถิติบรรยายและแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากการให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่าย เพียงดูภาพก็สามารถเปรียบเทียบและเห็นถึงความแตกต่างของข้อมูลที่ให้ โดยไม่ต้องพิจารณามาก ในส่วนการให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยายกับแบบค่าสถิติบรรยาย พบว่า การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย มีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติสูงกว่า แบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมค่าสถิติบรรยายเป็นการนำเสนอข้อมูลซึ่งผู้รับข้อมูลจะต้องอ่านข้อความทั้งหมด จึงไม่สะดวกและใช้เวลาในการพิจารณานาน โดยที่การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยายนั้น มีเครื่องหมายแสดงสัญลักษณ์ทางสถิติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโททางสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การแสดงเครื่องหมาย สัญลักษณ์ทางสถิติ ไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติ

ในส่วนของการศึกษาสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติ พบว่า สอดคล้องกันกับการศึกษาจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติในข้างต้น ดังนี้ การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติสูงกว่าแบบค่าสถิติบรรยาย และแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย แต่พบว่า ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยายมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนชั้นทามติสูงกว่าแบบค่าสถิติบรรยาย

2. สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติ

จากผลการวิจัยพบว่า แบบการให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบมีสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือด้านพลังงาน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาโท ทางสาขาวิทยาศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลการให้แบบผลย้อนกลับไม่แตกต่างกัน เพราะว่า การให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ประกอบด้วยค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ มัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ซึ่งค่าสถิติดังกล่าว เป็นค่าสถิติพื้นฐานไม่ซับซ้อน และยากเกินไป ดังนั้น ระดับความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้แบบผลย้อนกลับที่ศึกษามีสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติไม่แตกต่างกัน และจากการศึกษาของ David A. Nadler (1977) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของผลย้อนกลับขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล ถ้าข้อมูลมีลักษณะเกี่ยวข้องกับบุคคลและมีความสำคัญต่อผู้รับข้อมูล นอกจากนี้ การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของกิจกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผู้รับข้อมูล ซึ่งในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ประสงค์ในอนาคต โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ มีตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน หรือทำการวิจัยในด้านดังกล่าว จึงทำให้การศึกษาแบบผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบมีสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติมีความสอดคล้องกันหรือไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เนื้อหาที่ทำการศึกษานี้มีความสำคัญและเป็นประเด็นปัญหาที่รุนแรงในปัจจุบันซึ่งมีผลต่อชั้นทามติของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าแบบการให้ผลย้อนกลับ และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติในแบบสอบถามรอบที่ 2 พบว่า ในรอบที่ 2 สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติใกล้เคียงกับสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับชั้นทามติในรอบที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันหรือมีความคิดเห็นเป็นชั้นทามติตั้งแต่การตอบในรอบที่ 2 ดังนั้นแบบการให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ มีอิทธิพลไม่แรงพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด

เห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการตัดสินใจที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบการให้ผลย้อนกลับ จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าแบบผลย้อนกลับที่ให้ผู้เชี่ยวชาญขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจึงทำให้แบบผลย้อนกลับไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. ความคงที่ของระดับคะแนน

จากการศึกษาความคงที่ของระดับคะแนนขั้นตอนการพิจารณา พบว่า การให้ผลย้อนกลับแบบค่าสถิติบรรยาย แบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย และแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่า แบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับคะแนนสูงกว่า แบบข้อความพร้อมสถิติบรรยาย และแบบค่าสถิติบรรยาย ทั้งนี้เนื่องจาก จากงานวิจัยของ Banett J.J., Danielson L.C., and Algozzine R.F. (1978) ได้ทำการศึกษาผลของผลย้อนกลับโดยให้ผลย้อนกลับและไม่ให้ผลย้อนกลับแก่กลุ่มตัวอย่างในรอบที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคำตอบที่ได้ในแต่ละกลุ่มทั้งที่ให้ผลย้อนกลับและไม่ให้ผลย้อนกลับ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า แบบการให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ ไม่มีผลต่อความคงที่ของขั้นตอนหรือการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความเป็นผู้เชี่ยวชาญไม่ขึ้นกับลักษณะของการให้ผลย้อนกลับ ทั้งนี้เนื่องจาก ในการศึกษา ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง "การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ในอนาคต" อันเป็นประเด็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญต่อประเทศ ทำให้เนื้อหาดังกล่าวมีความสำคัญและมีความรุนแรงต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากกว่า แบบการให้ผลย้อนกลับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ

นอกจากนี้ ไกรยุทธ สิริตยาศิษย์นันท์ (2534) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ ไว้ว่า นักวิชาการต้องกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามที่ตัวเองเข้าใจว่าถูกต้องแล้ว ให้คนอื่นทราบแนวความคิดของตนเอง ซึ่งอาจขัดแย้งกับบุคคลอื่นก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปที่เพิ่มพูนความรู้ ความคิด ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน จึงเป็นไปตามความรู้ ความคิดและประสบการณ์เฉพาะตัวแต่ละท่าน ทำให้การเปลี่ยนแปลงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไม่เป็นไปตามภาพรวมของกลุ่ม และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับคะแนนขั้นตอนการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 พบว่า ในรอบที่ 2 สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนขั้นตอนใกล้เคียงกับสัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนขั้นตอนในรอบที่ 3 และเมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงการตอบของผู้เชี่ยวชาญที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยกว่าร้อยละ 15 ระหว่างการตอบรอบ 2 และ รอบ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญต่าง

ก็มีความเห็นพ้องต้องกันหรือมีความคิดเห็นเป็นอันทามติตั้งแต่การตอบในรอบที่ 2 ดังนั้นแบบ การให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 แบบ มีอิทธิพลไม่แรงพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่อันทามติที่ดีขึ้นในการตอบรอบที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบการให้ผลย้อน กลับ จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าแบบผลย้อนกลับที่ให้ผู้เชี่ยวชาญขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาจึงทำให้แบบผลย้อนกลับไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลของแบบการให้ผลย้อนกลับการให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกัน มีผลต่ออันทามติของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การวัดอันทามติโดยพิจารณา จากระดับคะแนนอันทามติ การให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมค่าสถิติบรรยายและ การให้ผลย้อนกลับแบบข้อความพร้อมสถิติบรรยายไม่แตกต่างกันและพบว่าการให้ผลย้อนกลับ ทั้ง 2 แบบข้างต้น ต่างก็ให้สัดส่วนจำนวนข้อที่มีระดับคะแนนอันทามติ ดีกว่าการให้ผลย้อนกลับ แบบค่าสถิติบรรยายเพียงอย่างเดียว ดังนั้นผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ควรจะนำ เสนอการให้ผลย้อนกลับแบบแผนภูมิฮิสโตแกรมพร้อมสถิติบรรยายหรือแบบข้อความพร้อมสถิติ บรรยาย สำหรับการวัดอันทามติด้านสัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันทามติและความคงที่ของระดับ คะแนนอันทามติพบว่า การให้ผลย้อนกลับทั้ง 3 รูปแบบไม่แตกต่างกัน ดังนั้นถ้าศึกษาอันทามติ โดยใช้สัดส่วนจำนวนข้อที่ได้รับอันทามติและความคงที่ของระดับคะแนนอันทามติ จะให้วิธีการ นำเสนอผลย้อนกลับรูปแบบใดก็ได้ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงเนื้อหาที่ศึกษาด้วยว่าเนื้อหาที่ศึกษามีผลต่อ อันทามติมากกว่าแบบการให้ผลย้อนกลับหรือไม่ เพื่อศึกษาความเห็นพ้องต้องกันของความคิด เห็นในประเด็นปัญหาที่ยังไม่มีข้อสรุปในการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกณฑ์ที่ใช้ศึกษาระดับอันทามติ (degree of consensus) และความคงที่ของระดับอันทามติ (stability of consensus) ว่าเกณฑ์ที่ระดับใดเหมาะสมในการ ศึกษาระดับอันทามติ และความคงที่ของระดับอันทามติที่ใช้ในเทคนิคเดลฟาย เพื่อหาข้อสรุปว่า เกณฑ์ที่ระดับใดจะให้อันทามติดีต่อกัน ทั้งนี้ควรที่จะพิจารณาเนื้อหาที่ทำการศึกษาคงคู่ไป ด้วยว่า ระดับความเข้มของเนื้อหาแบบใดจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาอันทามติของผู้เชี่ยวชาญ อย่างไร

2. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ไม่แตกต่างกัน(homogeneity) โดยมีพื้นฐานความรู้ ความเชี่ยวชาญที่ใกล้เคียงกัน จึงควรทำการศึกษาประเภทของผู้เชี่ยวชาญกับแบบการให้ผลย้อนกลับว่าผลย้อนกลับแบบใดที่มีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมกับประเภทผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การศึกษาประเด็นปัญหาครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมกับผู้เชี่ยวชาญ

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแบบการให้ผลย้อนกลับรูปแบบอื่นว่าจะมีผลต่ออันดับของอันดับของผู้เชี่ยวชาญหรือไม่ เช่น ศึกษาแบบการให้ผลย้อนกลับที่เป็นรูปภาพ กราฟ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย